

Taal voor nu en later

Participatie van kinderen en jongeren met een taalontwikkelingsstoornis onder de loep

Ellen Gerrits
Hoogleraar Logopediewetenschap UU en lector Logopedie HU

Vrijdag 6 maart 2020

Inleiding Thema Participatie TaalStaal 2020

Hoe meet je participatie?

Hoe zit het met participatie en onderwijs?

Invloed van persoon met TOS, familie, professional?

Vrijdag 6 maart 2020

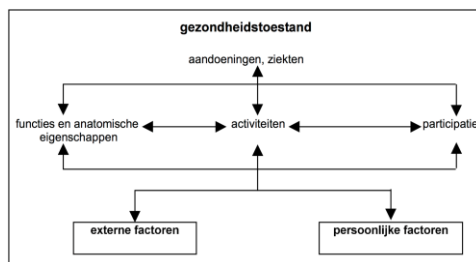

Introductie thema Participatie

Verschuiving van 'stoornisgericht' werken naar bevorderen van dagelijks functioneren en participatie

1. Waarom is het belangrijk?
2. Wat kunnen we anders doen?

Vrijdag 6 maart 2020

International Classification of Functioning, Disability and Health for Children and Youth (WHO, 2007)

Minder maatschappelijk participatie

Levickis (2017)

- Children with physical disabilities, speech and language delays, or developmental disorders are at risk for lower community participation (Milner & Kelly, 2009) and social isolation (Shikako-Thomas, Majnemer, Law, & Lach, 2008)

Interventie richt zich op communicatie en taalvaardigheid om optimaal deel te kunnen nemen aan maatschappij

- Communicatie
- Taalvaardigheid

- Vriendschappen
- Schoolsucces
- Etc

Communicatieve redzaamheid

Procesbeschrijving en Kwaliteitsindicatoren voor het onderwijs aan leerlingen met een taalontwikkelingsstoornis (Simea, 2014)

Vrijdag 6 maart 2020

TAALTAAL

Waarom is het belangrijk?

Verschuiving van 'stoornisgericht' werken naar bevorderen van dagelijks functioneren en participatie

Draagt bij aan:

1. Keuzes interventie
2. Bepalen doelstellingen
3. Evaluatie interventie

Vrijdag 6 maart 2020

TAALTAAL

Waarom is het belangrijk? 1) Keuzes interventie

Verschuiving van 'stoornisgericht' werken naar bevorderen van dagelijks functioneren en participatie

- Welk kind komt in aanmerking voor behandeling en ondersteuning?
- Welk kind heeft een 'ernstige' TOS? 2 of 3x per week behandeling nodig? Gespecialiseerde zorg/onderwijs nodig?

Vrijdag 6 maart 2020

TAALTAAL

1) Keuze interventie

- Diagnose zelf is zwakke voorspeller voor participatie (Hidecker et al, 2017)
 - Diagnose TOS gebaseerd op uitkomsten op taaltesten en NVIQ, (stoornisgericht) geeft onvoldoende inzicht in dagelijks functioneren en onvoldoende richting voor ondersteuning voor individuele kinderen
- Ernstmaat op basis van taaltestscore en standaard deviatie? -2 sd ernstig? -1,5 sd matig?
- Eerste nadeel
 - Classificatiesystemen komen niet overeen
 - Verschillende taaltesten geven verschillende interpretaties en uitkomsten

Vrijdag 6 maart 2020

TAALTAAL

1) Keuze interventie

Ernstmaat op basis van taaltestscore en standaard deviatie?

- Tweede nadeel:
 - Taaltest meet capacity: vermogen om een taak uit te voeren in een gecontroleerde omgeving
 - Performance: wat iemand in werkelijkheid doet
 - Invloed van context (bv persoon, school, thuis)
 - Persoonlijke factoren (motivatie)

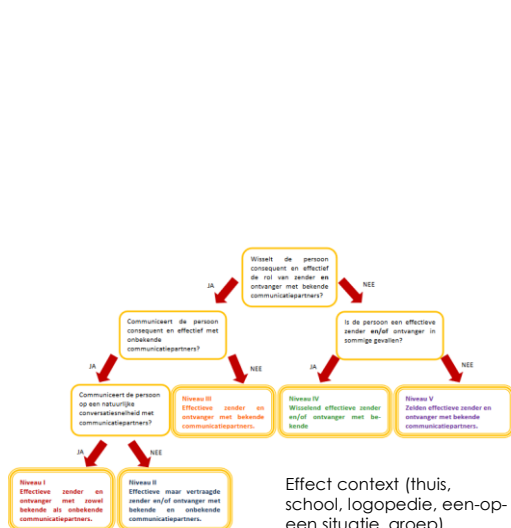
Holsbeeke, L., Ketelaar, M., Schoemaker, M. M., and Gorter, J. W. (2009). Capacity, capability, and performance: different constructs or three of a kind? *Arch. Phys. Med. Rehabil.* 90, 849–855. doi:10.1016/j.apmr.2008.11.015

Vrijdag 6 maart 2020

TAALTAAL

- "Instead of using ill-defined terms grounded in impairment-based thinking such as 'mild', 'moderate', and 'severe' to describe children's communication impairments, clinicians can use the consistent and strengths-focused language in the five CFCS levels to describe children's current communication abilities in realworld situations" (Hidecker et al 2017)

Vrijdag 4 maart 2020

Vrijdag 4 maart 2020

1) Keuze interventie

- In Canada gebruiken logopedisten de Communication Functioning Classification Scale (CFCS, Hidecker et al, 2008)
- Het CFCS is een communicatieclassificatie-instrument op activiteiten- en participatieniveau dat zowel expressieve als receptieve communicatie en zowel communicatie met bekende als onbekende communicatiepartners incorporeert. Alle communicatievormen worden meegerekend bij het vaststellen van het CFCS-niveau
- 1 = effectieve communicatie
- 5 = zelden effectieve communicatie
- Hoge correlaties met FOCUS-50 oudervragenlijst over communicatieve participatie (niveau 1 meer punten dan niveau 5) (Hidecker et al, 2017)

1) Keuze interventie

- Combinatie van gegevens en klinisch redeneren is belangrijk
- Zie ook nieuwe 'definitie' TOS, in CATALISE (Bishop et al. 2017)
- De hulpvraag mbt communicatie staat centraal

Vrijdag 4 maart 2020

Waarom is het belangrijk? 2) Behandeldoelen

- Dagelijks taalgebruik en communicatief functioneren zijn leidend bij behandeldoelen
- Input en gesprek met kind en ouders, professionals in groep of onderwijs over dagelijks functioneren zorgt ook voor meer wederzijds begrip, samenwerking, shared-decision making

Vrijdag 4 maart 2020

Child talk, reacties kinderen: 'Wat gaat goed?', 'Wat kan beter?'

- Pesten en onbegrip is heel erg
- Wilden graag beter presteren in een bepaald vak, lezen, proefwerk
- Doelstellingen leerkracht niet altijd relevant voor kind en vaak onbekend bij kind
- Vervelend: mensen die hard gaan praten als ze je niet begrijpen, om herhaling vragen
- Kinderen vertellen enthousiast over huisdieren en vriendschappen, hobby's
- Grapjes en lol maken zijn belangrijk
- Wilden ook graag hulp bij het onderhouden van vriendschappen, was vaak lastig
- Frustratie om wat niet lukt op school

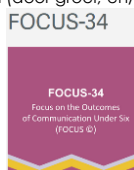
Roulstone e.a. (2015);
Merrick & Roulstone (2011)

Vrijdag 4 maart 2020

TAALTAAL

The FOCUS@-34-NL: Focus on the Outcomes of Communication Under Six. Vertaald met goedkeuring door Singer, I., Zuiker, R., Klatte, I., Gerrits, E. (2016). <http://www.canchild.ca/>

- Focus: geeft meer detail over communicatief functioneren, kan verandering meten (door groei, en/of interventie)

Waarom is het belangrijk? Behandeldoelen

- Dagelijks taalgebruik en communicatief functioneren zijn leidend bij behandeldoelen

Mogelijke instrumenten:

- Spontane taalanalyse
- Gesprekstool ENGAGE (Singer, Klatte en Gerrits, 2019)
- FOCUS-34-NL (Singer, Zuiker, Klatte en Gerrits, 2016)

FOCUS-34-NL

1.	Mijn kind is op zijn of haar gemak wanneer het communiceert.
2.	Mijn kind praat tijdens het spelen.
3.	Mijn kind is bereid om met anderen te praten
4.	Mijn kind is zelfverzekerd als het communiceert met onbekende volwassenen.
5.	Mijn kind kan zelfstandig communiceren.
6.	Mijn kind praat veel.
7.	Mijn kind kan zinnetjes maken van meer dan twee woorden.
8.	Mijn kind kan zelfstandig communiceren met andere kinderen.
9.	Mijn kind spreekt duidelijk.
10.	Mijn kind kan meten en kwantificeren als het met anderen praat.

Vrijdag 4 maart 2020

TAALTAAL

Waarom is het belangrijk? 3) Evaluatie

- "Do our interventions make a relevant and meaningful difference in the lives of clients?" (Baylor et al, 2013)
- Heeft zorg/onderwijs effect op dagelijks functioneren van kind met TOS?

Vrijdag 4 maart 2020

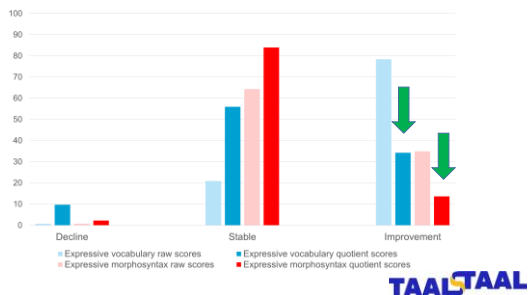
TAALTAAL

Waarom is het belangrijk? 3) Evaluatie

- Stoornisgericht is evaluatie mbv taalfesten en gericht op taalvaardigheid
- Gerda Bruinsma bracht dit in kaart voor ongeveer 200 kinderen van 4 en 5 jaar oud in cluster 2 (zie poster!)
- Als groep significante vooruitgang, maar veel verschillen per taaldomein

Vrijdag 4 maart 2020

TAALTAAL

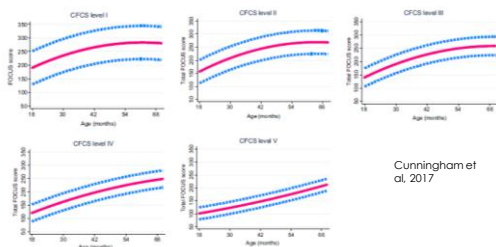
	N	scores < 85 on T0		scores ≥ 85 on T1	
		n	%	n	%
Language comprehension	130	77	24.7	19	24.7
Receptive vocabulary	126	29	34.5	10	34.5
Expressive vocabulary	134	69	33.3	23	33.3
Expressive morphosyntax	131	123	6.5	8	6.5

- "...while intervention or treatment may not result in a change in standard scores on a speech and language assessment, parents may report a change in how their child is understood by others or how their child socializes with other children/peers." Cunningham et al. (2017)

Evaluatie van interventie gericht op taal en communicatie

- Outcome:
- Doelklanken/woorden/zinnen via Goal Attainment Scaling
 - VAS evaluatie doelstelling
 - Spontane taal (mijlpalen in grammatica, Mean length of Utterance, Percent Consonants Correct)
 - Communicatieve redzaamheid
 - Verstaanbaarheid: Intelligibility in context scale-NL (Van Doornik et al, 2014)
 - Communicatieve redzaamheid: FOCUS-34-NL (Singer e.a., 2016)

Resultaten FOCUS van 46.872 kinderen met taal en spraakproblemen van 18-67 maanden oud

Communicatieve participatie bij kinderen > 6 jaar?

- Eadie, T. L., Yorkston, K. M., Klasner, E. R., Dudgeon, B. J., Deitz, J. C., Baylor, C. R., ... & Amtmann, D. (2006). Measuring communicative participation: A review of self-report instruments in speech-language pathology. *American Journal of Speech-Language Pathology*, 15(4), 307-320.
- Geen instrumenten om gevolgen van een taalstoornis in kaart te brengen

The Communicative Participation Item Bank (CPIB)

- Nicole Ter Wal ontwikkelt een adaptieve vragenlijst voor volwassenen over communicatieve participatie

• Baylor, C., Yorkston, K., Eadie, T., Kim, J., Chung, H., & Amtmann, D. (2013). The Communicative Participation Item Bank (CPIB): Item bank calibration and development of a disorder-generic short form. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 56(4), 1190-1208.

The Communicative Participation Item Bank (CPIB)

- Nicole Ter Wal ontwikkelt een adaptieve vragenlijst voor volwassenen over communicatieve participatie

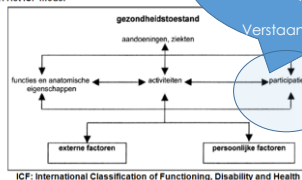
- Kan een gesprek voeren op een feest?

Beschikbare instrumenten voor kinderen (met TOS)

- Kwaliteit van Leven: TAPQoL
- Communicatief functioneren: FOCUS_NL
- Classificatie communicatie met CFC5
- Verstaanbaarheid: ICS_NL

Figuur 1: Het ICF model

ICF: International Classification of Functioning, Disability and Health

Participatie van kinderen en jongeren met een taalontwikkelingsstoornis onder de loep

- Ellen.Gerrits@hu.nl

